HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

המביא גט ממדינת הים. כל חו"ל קרי ליה מדינת הים כר מכבל כדאמר לקמן (דף ו.): **לריך.** הצליח המביאו לומר כו' וטעמא מפרש בגמ'[ד]. ואליח זה הבעל עצמו שליח להולכה: **רקס וחגר.** תרגום של בין קדם ובין בדד מתרגמינן בין רקס לחגר (בראשית טו): **אפילו מכפר לודים.** שהיא מחוסה לתרן: **לנוד.** שהיא סמוכה לה והיא מארץ ישראל. וכגמ'[ה] מפרש פלוגתייהו: **וחכמים אומרים.** בגמרא מפרש מאי מוספי תענית קמת דריסת: **והמוניך.** מארץ ישראל למדינת הים: **מהגמוניא להגמוניא.** בגמרא מפרש עיר אחת שהיו בה שני הגמונים ומקפידין זה על זה שלא יהו בני הגמוניא זו נכנסים למבריתה: **ר' יהודה אומר מרקס למזרח.** מרקס עד סוף העולם למזרחו הוי מדינת הים: **ורקס.** עשתה נדונית כמזרח העולם ולא כמ"ע ומהמדינת הים לתרן לירך גדול שהים הגדול גדולה לכתחיל (במדבר לד) וגבול יס והיה לכם הים הגדול וגו': **אס יש עליו עוריים.** שהצעל מערער שהוא מזוייף: **יפקייס נחומסיו.** אס יעידו העדים על מתימת ילידים או עדים מחרים יכירו מתימתם כשר ואס אין עליו עוריים מסתמא כשר להם בקיאין בשמה ועדים מצויין תמיד לקיימו כלתמרינן בגמ' בתי דינין קבועין: **גמ'** לפי

המביא

[ו] גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם רבן גמליאל אומר אף המביא מן הרקם ומן החגר ר' אליעזר אומר אפילו מכפר לודים ללוד וחכ"א [א]אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא המביא ממדינת הים והמוליך [ב]והמביא ממדינה למדינה במדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם רשב"ג אומר אפילו מהגמוניא להגמוניא ר' יהודה אומר מרקם למזרח [ג]ורקם כמזרח מאשקלון לדרום ואשקלון כדרום מעכו לצפון ועכו בצפון [ד]ר"מ אומר עכו בארץ ישראל לגיטין [ג]המביא גט בארץ ישראל אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם ואם יש עליו עוררים יתקיים בחותמיו: **גמ'** [מ]ט רבה אמר לפי

המביא גט. [א]מע"ג דלעמר שטרות פעמים נמי קרי גט כדתנן בהשולח (לקמן דף לד:) אין עדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם ותיירי בכל שטרות ובפרק התקבל (לקמן דף מד.) נמי תניא וכן לגיטין ומפרש התם גיטי ממון מ"מ לא הוצרך לפרש כאן גט אלא משום דכרוב מקומות היכא דקתני גט סתם תיירי בגט אלא ומה שנוהגים לכתוב י"ב שורות בגט לומר ר"ת משום דגט גימטריא י"ב וי"י שמע בשם רב מאי גמון ובשם רבינו שעדיה משום דכתיב ספר כריתות [ב] כשיעור י"ב שיטין המפסיקין בין [ג] לרבעה חומשי [ד] ספר תורה כלמר בגבוה בתרא (דף יג:) שלריך להניח מרבעה שיטין בין כל ספר וספר והפסק שבין ויבדל למשנה תורה לא תשיב שאינו אלא חוזר ושונה מה שלמעלה:

ממדינת הים. הא לגלא נקט כדקתני בגמ' (לקמן דף ז:) המביא גט בספינה כמביא בחוזה לארץ משום דמחוזה לארץ הוא משמע כל חוזה לארץ אפילו רקס וחגר [ה] לסכי נקט ממדינת הים דמשמע רחוק כמו (יבמות דף פז:) המשא שהלך בעלה למדינת הים וכמו (שבועות דף מג:) פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים לאפוקי רקס וחגר דפליג הכא רבן גמליאל: **אף המביא מרקם.** משמע דברקס דרין בה ישראל והא דתנן בפ' כל הגדה (גדה דף נ:)[ו] כל הכתמים הבאין מרקס טהורין ור' יהודה מטמא מפני שהן גריס וטוענין היינו משום[ז] דכתמים הנמצאין שם דרים בה: **מכפר לודים ללוד.** אומר ר"י שהזכיר לוד למשמועינן מע"פ שהיתה נקראת כפר לודים על שם בני לודים שהיו מצויים בה תמיד אפילו הכי ל"ל בפני נכתב ובפני נחתם ולא תשיב כלוד עלמה ורבינו מאיר פירש דלרבי אליעזר הזכיר שם עירו דלתמרינן (סנהדרין דף נב:) אמר ר' אליעזר לגוד ואין נראה לר"י דכ"ש שלא היה לריך להזכיר כי היכי דלא נקט תנא קמא ממדינת הים לארץ ישראל דפשיטא היא דבארץ ישראל קאי: **ואשקלון בדרום.** הקשה ר"ת לאשקלון מארץ ישראל היא לכתיב ביהושע (יג) זאת הארץ הנשארת וגו' והאשדודי והאשקלוני וכתיב הפילה ליראל[ח] לגחלה כאשר נוימין ואמר כך לכדוה כדכתיב בשופטים (ו) וילכוד יהודה את עזה ואת גבולה ואת אשקלון ואת גבולה ואר"מ דעולי בבל לא כבשוה כלאמר בפ"ק דחולין (דף ז.) גבי בית שאן הרבה כרכים כבשום עולי מלרים ולא כבשום עולי בבל ולכך אין תלמידי חכמים מצויין שם ואין בתי דינין קבועין שם אבל קשה לרקס וחגר משמע הכא דהוו חוזה לארץ[ט] וכתיב ביהושע (כ) ויקדשו את קדש בהר נפתלי וליכא למימר דלא כבשוה עולי בבל דבספרי בפרשת והיה עקב [ין כלי] משיב רקס וחגר בהדי כרכים שכבשו עולי בבל וי"ל דמרי רקס וחגר הוו ואותו רקס וחגר דכתיב גבי אברהם ויצב בין קדש ובין שור (בראשית כ) מתרגמינן בין רקס ובין חגרא בתרגומא של מלך פלשתים ואותו היה בארץ ישראל דמסתמא לאברהם וליצחק היו דרין בארץ ישראל וביהושע [יג ג] נמי משמע דפלשתים מארץ ישראל ואותו רקס וחגר היה במערבה של ארץ ישראל דפלשתים במערבו דיס פלשתים הוא גבול מערב של ארץ ישראל ורקס וחגר דמתני' היה במזרח כדלמרינן רקס כמזרח ועכו[י] מע"ג דכבשוהו עולי בבל כלאמר בסוף כתובות (דף קיב.) רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו[ט] ובפרק מי שאחזו (לקמן דף עו:) פריך למימרא דעכו לגו מארץ ישראל הוה הא כי הוו מפטרי רבנן מהדדי בעכו הוו מפטרי מהדדי לפי שאסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה חציה בארץ וחציה בחו"ל דלמוכח בירושלמי [פ"ק ה"ב] והכא מיירי באותו לד שאחוזה לארץ והא דלא משני נמי בחזו שאחזו (שם) מתני' דשם לא בחזי מכאן ועד שלשים יום [י] והגיעו לעכו וחזר ביטל תנאו היינו לאותו לד שאחוזה לארץ היינו משום דביוצא מארץ ישראל פוגע תחילה באותו לד של ארץ ישראל והגיע לעכו משמע לתחילת עכו אך קשה לר"י דלמר לקמן (דף ו:) נכנס לפניו ר' אלעזר אמר ליה הלא כפר סיסאי מובלע בתחום ארץ ישראל וקרובה ליפורי יותר מעכו ומה בכך מכל מקום עכו עדיפא מע"פ שהיא רחוקה מליפורי שהיא עלמה חלה מארץ ישראל ועוד שלשים יום מכל מקום עכו עדיפא דמתנן[יב] עכו כארץ ישראל לגיטין לגיטין אין לעבדים לא כל שכן סוריה דמרחקא טובא מדרכה סוריה עדיפא כיון דמתני' מייתי בגד של חוזה לארץ דקסבר כיבוש יחיד שמיה כיבוש והויא היא עלמה ארץ ישראל דלהכי מיבעיא ליה אי הוי כמוכר עבדו לארץ ישראל כיון דשמיה כיבוש או דלמא כיון דעפרה טמא כחוזה לארץ דמי ומאי ר"י לתפילו בגד של ארץ ישראל ל"ל בפני נכתב וכו' לפי שהוא בסוף הגדול ורחוק מעיקר שוב ארץ ישראל ומופלג מן היישובות ובתי דיינים[יג] וכן יש לתרץ גבי תשקלון וגבי רקס וחגר ושמא פריך שפיר כפר סיסאי דקרוב לליפורי שהיתה עיקר שוב ע"י טפי מעכו דרחוק מעיקר שוב ע"י ע"ג דעכו היא עלמה בארץ ישראל וכפר סיסאי הוא חוזה לארץ מכל מקום פשיט שפיר כיון דקיס ליה למובלעת מהני כלילו היא ממש מארץ ישראל כר"ג דלמאי מובלעות שכיחי וגמירי ות"ת דלמאי בירושלמי המוכר עבדו לעכו יצא לחירות ר"ש אומר יוחן אומר לפילו מעכו לעכו וכיון דלפילו בחותמו לד שבארץ ישראל יצא לחירות אם כן מעכו לעכו למאי יצא לחירות כיון דמשיב כחוזה לארץ[יד] וי"ל דהכי דחשיב כחוזה לארץ לגבי עיקר ישוב ארץ ישראל לגבי חוזה לארץ מיהא חשיב כארץ ישראל:

ואם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. אבל כל זמן דלא אמי בעל ומערער ניפתח על פי הגט ולא טענינן מזוייף דמסוס עיגונא מקילו בה רבנן אבל בממון טענינן מזוייף לנפרע שלא בפניו ומיתומים ומלקוחות דלל"ב לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתים עדים מעצמו ולטרוף שלא בפניו מיתומים ומלקוחות ומיהו מזה אין להוכיח דלפילו לא טענינן להו מזוייף טענינן להו פרוע כיון דהוא עלמו הוי מהימן לומר פרוע מיגו דלי בעי אמר מזוייף דקי"ל כמ"ד בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע:) גבי שטר כיס היוצא על היתומים דנשבע ונוטה מהאי אבל פליג דפקדון טענינן להו פרוע הוא לך אע"ג דלא טענינן להו נתנסו[טו] משום דאיכא היה נאמן לומר החזרתיו לך במיגו דנתנסו אבל יש להוכיח טענינן להו מזוייף דלל"ב כל אחד יכתוב שטר מכר או שטר מתנה ויחתום עדים ויגבה שלא בפניו מיתומים ומלקוחות דהשתא אין שייך לומר פרעתי ועוד יש לדקדק מסוף פ' גט פשוט (שם דף קעד:) דטענינן ליתמי מזוייף דאמר רב הונא שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנונית על הקדש ופריך וכי אדם עושה קנונית על גניו דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שכיב מרע שאמר מנה לפלוני בידי אמר תנו נותנין לו אמר תנו אין נותנין ומשני דרב הונא מיירי בשטר מקויים ורב ושמואל דנקיט שטר שאינו מקויים אמר תנו קיימיה לשטרא לו אמר תנו לו קיימיה לשטרא פירוש דשמא שלא להשביע את בניו אמר כן ואי לו טענינן מזוייף ליתומים[טז] מכל מקום יגבה להו נקיט שטרא ואין לומר דטענינן פרוע להו רב

מוסף תוספות

א. בגט אשה איירי ולא אצטריך לפרש. תוס' הרא"ש. ב. ובענין שורות. תוס' הרא"ש. ג. ספר לספר לארבעה. תוס' הרא"ש. ד. הראשונים. תוס' הרא"ש. ה. דהא רקס וחגר מחוצה לארץ כדמשמע בגמ' (ד.) דקרי להו סמוכות לא"י. רשב"ם. [ו]וקשיא הא דאמר ר"ג אף המביא מן הרקם ומן החגר' דמשמע דלת"ק הני לא צריך, והא מחוץ לארץ הוו. רמב"ן. ו. דודאי היו דרים בה ישראל וגוים ואפ"ה הכתמים טהורים. תוס' הרא"ש. ז. [מדתנן] אף המביא מן הרקם ומן החגר וכו' וכן דקתני רקם למזרח ורקם כמזרח. תוס' הרא"ש. ח. משמע [ד]בחו"ל קיימא. תוס' הרא"ש. ט. אלמא בקדושתה היתה ואם לא כבשוה לא היתה קדושה דהא ק"ל דקדושה ראשונה שקדש יהושע קדושתה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא. ריטב"א. יא. ולקמן איירי באותו צד שבא"י. תוס' הרא"ש. יב. ר"מ אומר. רשב"ם. יג. ואין שיירות מצויות שם. תוס' הרא"ש לקמן ו: ד"ה ואפילו. יד. הו"ל כמוכר מחו"ל לחו"ל. רשב"ם. טו. משום דלא שכיחא. תוס' רמב"ם ג: ד"ה דינין. טז. בשטרא שאינו מקויים, נהי דלא אמר תנו. רשב"ם לקמן ט. ד"ה ואם יש.

א א מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה ה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמב סעיף ג:

ב [מיי' פ"ג מהל' תרומות ה"ן וה"ן]:

ב ג מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה ג ו סמג שם טוש"ע שם:

פסקי רי"ד

המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. ר"ג אומר אף המביא מן הרקם ומן החגר. ר' אליעזר אומר אפילו מכפר לודים ללוד: וחכ"א אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אלא המביא ממדינת הים והמוליך והמביא ממדינה למדינה במדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם: רשב"א אפי' מהגמוניא להגמוניא: רבי יהודה אומר מרקם למזרח ורקם כמזרח מאשקלון לדרום ואשקלון כדרום לצפון ועכו כצפון רבי מאיר אומר עכו כא"י לגיטין: פי' כל חו"ל קרוי מדינת הים בר מבבל כדאמרינן התם (ו.): צריך שיאמר השליח המביא. בגמ' מפרש: ושליח זה הבעל עשאו שליח להולכה: רקם וחגר תרגומא בין קדש ובין בדד בין רקם ובין חגרא. אף מכפר לודים שהיא סמוכה לה ללוד שהיא סמוכה לה והיא מא"י ובגמ' (ד.) מפרש פלוגתייהו. וחכ"א וכו' בגמ' מפרש מאי קמוסיך את"ק דרישא: והמוליך. מא"י למדינת הים: מהגמוניא להגמוניא. פי' עיר א' שהיו בה ב' הגמוניא ומקפידים זה על זה שלא יהו בני הגמוניא זו נכנסים לחברתה: ר' יהודה אומר מרקם עד סוף העולם למזרחו הוי מדינת הים ורקם עצמה נדונית כמזרח העולם ולא כא"י והמביא מרקם צריך שיאמר וכן כולן רקם למזרח א"י וחוצה לה ואשקלון לדרומה ועכו לצפונה. אבל מערב של א"י אין צריך גבול שהרי גבולה כדכתיב וגבול ים והיה לכם הים [הגדול] וגו': מאי טעמא. רבה אמר